

Mededelingen over Syrphidae IX

door

P. H. VAN DOESBURG Sr.

I. N e d e r l a n d.

Ook nu weer kan ik met dankbaarheid berichten dat verscheidene collega's — Lepidopterologen en Hymenopterologen — de Syrphiden, welke zij tijdens hun speurtochten zagen, vingen en mij toezonden. Veel dank breng ik ook aan de heer V. S. VAN DER GOOT, biol. student te Alkmaar, die enige honderden Syrphiden ving en de exx., die voor onze faunistische kennis van belang zijn, zeer vrijgevig aan mij afstond. Onder deze exx. bevindt zich zelfs een soort, nieuw voor de fauna! De belangrijkste van zijn vangsten zijn met zijn goedvinden in deze lijst opgenomen.

Heringia heringi Zett. 2 ♂♂, Overbos, Alkmaar, 7-5-'50, v. d. GOOT leg. De schenen van de achterste poten zijn zwart behaard. Deze soort is slechts een paar maal in ons land gevangen.

Chilosia semifasciata Beck. 1 ♀, Alkmaar, Overbos, 10-5-'50, v. d. GOOT leg. Deze soort is, voor zover bekend, pas éénmaal in ons land waargenomen. In de coll.-DE MEIJERE bevinden zich 4 ♂♂, 2 ♀♀ en 4 puparia, door DE MEIJERE verkregen uit *Sedum purpurascens*, gevonden te Linschoten. Ze verpopten in Juni en kwamen de daarop volgende Maart uit. Volgens de Schoolflora van HEUKELS is *S. purpurascens* een synoniem van *S. purpureum*.

Chilosia albitarsis Mg. Ons medelid H. J. L. T. STAMMESHaus ving 11-5-'50 in de omgeving van Amsterdam een ♂ van deze soort, een mooie aderreductie vertonend. Aan beide vleugels ontbreekt in de randader t/m een flink stuk (zie fig. 1).

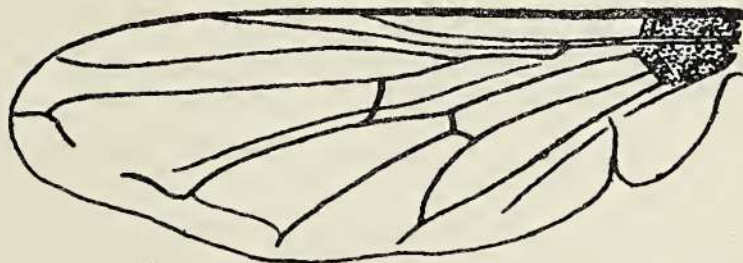


Fig. 1. *Chilosia albitarsis* Mg. ♂. Vleugel met reductie van de bovenste randader.

P. H. VAN DOESBURG Jr. getek.

Chamaesyphus lusitanicus Mik. F a u n. n o v. s p e c. 2 ♂♂, Hoge Veluwe, 27-9-'49, v. d. GOOT leg. In 't eerst hielden we deze 5 mm kleine vliegjes voor *Ch. scaevoides* Fall., reeds in ons land bekend. Na lezing van een artikel van de heer COLLIN in Ent. Mon. Mag. 76 : 157 (1940) kwam ik tot de overtuiging, dat deze exx. tot *lusitanicus* Mik behoren. De verschillen tussen beide soorten zijn gering; het gemakkelijkste kenmerk, door COLLIN gegeven, is nog wel dat de lange mesopleurale borstel bij *scaevoides* geelachtig, bij *lusitanicus* zwart is. *Lusitanicus* schijnt een Atlantische soort te zijn.

In de coll.-DE MEIJERE staan onder *scaevoides* 3 exx. Twee hiervan zijn het ook inderdaad, n.l. 1 (fragment) met etiket „Utrecht, Six” en 1 ex. „Hilversum, 24-VII-28, de M.” Het derde ex. houd ik voor een door COLLIN (loc. cit.) nieuw beschreven soort, n.l. *Cham. caledonicus*,

uit Schotland. Bij deze soort ontbreekt de genoemde borstel. Het lijkt echter raadzaam, dit ex. eerst voor controle aan de heer Collin te zenden.



Fig. 2. *Neoascia interrupta* Mg. ♀. Foto: P. H. VAN DOESBURG JR. Ware grootte: 5 mm.

Neoascia interrupta Mg. F a u n. n o v. s p e c. Een paartje in copula en 3 ♀♀, Ankeveen, 1-5-'50; 2 ♀♀, Ankeveen, 12-5-'50; 1 ♀, Culemborg, 3-7-'50. Deze soort valt dadelijk op, doordat ook het 4de abdomen-segment gevlekt is, zodat dus het abdomen 2 rijen van 3 vlekken vertoont, waarvan het 2de paar onderling aan de voorrand smal verbonden is (♀, zie foto). Het ♂ heeft het 2de segment maar zeer onduidelijk gevlekt, het 4de daarentegen zeer duidelijk. De dwarsaderen der vleugels zijn zeer licht berookt, lang zo donker niet als bij *N. podagrica*. Ze onderscheidt zich van de laatstgenoemde soort ook nog door korter 3de antennelid, doordat f3 een breed-gele apex heeft en doordat het 5de segment van het ♀ aan de achterrand de 2-4 lange haren mist, die bij *podagrica* te vinden zijn.

Ik ving 1 en 12 Mei te Ankeveen in totaal een 70-tal *Neoascia*'s. Hiervan waren er 6 *interrupta* Mg. Deze soort schijnt dus wel zeldzaam te zijn. VERRALL en LUNDBECK vermelden ze niet; SACK in „Die Thierwelt Deutschlands” vermeldt ze alleen uit de „Voralpen” — en dan te bedenken, dat het weilandje daar in Ankeveen maar een paar decimeters boven water uitsteekt! — Het ♂ in MEIGEN's beschrijving stamde uit de omstreken van Parijs, het ♀ uit het K.K. Museum, dus waarschijnlijk uit Oostenrijk.

In Ent. Mon. Mag. 76 : 150-154 (1940) schreef de heer COLLIN een goed gefundeerd artikel over het genus *Neoascia*, nadat hij de typen van MEIGEN te Parijs had bestudeerd. Hij komt tot de conclusie, dat *N. dispar* Zett. (Lundb., etc., nec Meig.) een synoniem is van *N. aenea* Mg., en dat *N. floralis* Zett. (Lundb., etc., nec Meig.) een synoniem is van de werkelijke *N. dispar* Mg., terwijl de werkelijke *N. floralis* Mg. weer wat anders moet zijn.

Paragus bicolor F. Ik ving van deze zeldzame soort 1 ♀, Culemborg, 3-7-'50, in 't gras van de berm langs een moddersloot, onder langs station en spoordijk. In coll.-DE MEIJERE 2 exx., Doetinchem, VII-'99, DE M., en

Bergen op Zoom, LA FONTIJN. De heer J. KOORNNEEF ving exx. van deze soort 17-6-'36 te Rhenen. De Naamlijst van 1898 vermeldt 2 ♂♂ van *Paragus lacerus* Lw. uit Valkenburg, 7, PIAG. *P. lacerus* Lw. geldt als een var. van *bicolor* F.

Melanostoma ambiguum Fall. 1 ♀, Bergen N.H., 20-4-'50, v. D. GOOT leg. Dit is het 3de Ned. exemplaar — weer een ♀! (Zie Ent. Ber. 12 : 445, 1949).

Epistrophe barbifrons Fall. Fauna nov. spec. 1 ♀, Baarn, 16-4-'47. De ♀♀ van *E. barbifrons* lijken sprekend op die van *E. lasiophthalma* Zett. Hoe groot de gelijkenis is blijkt wel hieruit, dat dit ex. drie jaar tussen de ♀♀ van *lasiophthalma* in mijn collectie heeft gestaan. Bij een opnieuw rangschikken van mijn *Epistrophe*'s viel me op, dat het veel kleiner was dan de overige. Nauwkeuriger bekeken bleek ook, dat vertex en frons naar verhouding breder waren, het scutellum en 't 3de antennelid geheel zwart. Het ♂ moet een geheel zwarte epistoma hebben, terwijl zijn abdomen maar 2 paar oranje vlekken vertoont. Bekend uit de ons omringende landen, Noord-Europa en IJsland, doch „everywhere rare” (LUNDBECK).

Psarus abdominalis F. 1 ♀, Twello, 29-5-'50, P. H. v. DOESBURG JR. leg. Gevangen in een bloemrijke ruigte langs de zuidzijde van een buitenplaats. VERRALL zag nimmer een authentiek Engels ex., LUNDBECK vermeldt de soort niet voor Denemarken. SACK (loc. cit.) schrijft: „In den deutschen Mittelgebirgen vereinzelt an Waldrändern, noch seltener in der Ebene.” In ons land op verscheidene plaatsen gevonden in Limburg, N.-Brabant en Gelderland, ook nog bij Hilversum, doch tot nu toe niet noordelijker dan de lijn Hilversum-Putten-Twello; ligt de oorzaak hiervan bij *Psarus* of bij de verzamelaars? Het absent zijn van de soort in Denemarken zou kunnen pleiten voor de eerste mogelijkheid.

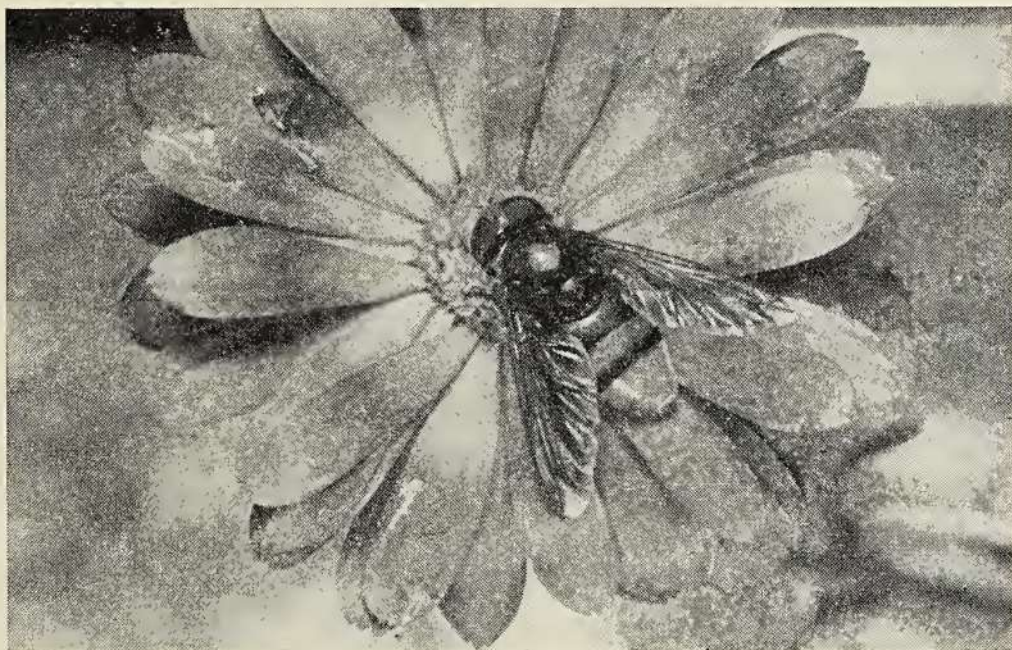


Fig. 3. *Volucella zonaria* Poda ♀. Na bedwelming met azijnaether op een Goudsbloem geplaatst. Foto: P. H. VAN DOESBURG JR.

Volgens VERRALL (British Flies 8 : 655) nam ZETTERSTEDT aan, dat er een of ander nauw verband bestaat tussen deze soort en *Geranium sanguineum*.

Volucella zonaria Poda. 1 ♀, Baarn, 26-8-'50, op Buddleia in mijn

tuin. Buddleia-honing moet voor een insectentong toch wel buitengewoon lekker zijn: het dier was zo in z'n smulpartij verdiept, dat ik het met de hand kon vangen! Als bijdrage tot een mogelijke „trek”-theorie kan dienen, dat in de week, die aan de 26ste Aug. vooraf ging, een drietal depressies, vergezeld van onweders en wervelwinden, regelrecht van Zd.-Frankrijk naar het Noorden zijn getrokken. Ook in Bussum is, door de heer H. WESTRA, een ♀ van deze soort gevangen; ik ontving het in dank van Dr. KRUSEMAN. Helaas kon de heer WESTRA geen exacte vangdatum opgeven, het etiket vermeldt: Aug.-Oct. 1950.

Liops vittata Mg. 1 ♂, Alkmaar, 25-6-'49, v. d. GOOT leg. De heer v. d. GOOT ving het dier op planten aan een slootkant ten Westen van — en vlak buiten de stad! Ik ontving het met veel dank voor mijn collectie. Van deze soort zijn slechts de volgende vindplaatsen bekend: Bergen op Zoom (2 exx.) LA FONTIJN; Berkel-Z.H., CORPORAAL; Valkenburg, PIAGET; Haarlem, WEYENBERGH; Botshol, PIET.

Tubifera pendula L. Van deze overigens zeer gewone soort ving ik 28-8-'48 te Baarn, Eempolder, een ♀ met geheel oranje achterschenen. Deze zijn normaal ongeveer half oranje, half zwart.

II. Bijdrage tot de Kennis der Indonesische Syrphiden.

Van Dr J. v. d. VECHT te Bogor ontving ik een kleine zending Syrphiden, afkomstig van Java en Sumatra, ter identificatie. Enige soorten hiervan zijn het vermelden waard, omdat de prooidieren der larven er bij aangegeven waren. Het zijn:

Epistrophe balteata de G. 1 ♂, Sum. Westkust, Kajoe Aro Est., X-'39, KEUCHENIUS leg. „Predator Aphidae on tea”.

Syrphus serarius Wied. 1 ♂, 1 ♀, Sum. Westkust, Kajoe Aro Est., X-'39 KEUCHENIUS leg. „Predator Aphidae on tea”.

Paragus atratus de Meij. 1 ♂, Sum. Westkust, Kajoe Aroe Est., X-'39, KEUCHENIUS leg. „Predator Aphidae on tea”.

Xanthandrus talamaui de Meij. 2 ♂♂, 2 ♀♀, 1 leeg puparium. Sum. Westkust, Kajoe Aro Est., VIII-'39, KEUCHENIUS leg. „Predator larvae leafroller of tea”.

DE MEIJERE beschreef in Tijds. v. Ent. 67, Suppl. : 21 (1924) het ♀ als *Melanostoma talamaui*. Het type heb ik bestudeerd, ik kon geen verschillen vinden tussen dit ex. en de ♀♀ in bovenstaande zending; hierdoor is dus ook het bijbehorende ♂ bekend geworden. Wegens het brede, vlakke abdomen met de grote oranje vlekken behoort de soort in het genus *Xanthandrus* Verr. geplaatst te worden.

Het ♂ werd door CURRAN (1928, Journ. Fed. Mal. States Mus. 14: 263) als *Xanthandrus brevicornis* beschreven. Dit ex. was afkomstig van het Maleise Schiereiland. De bovengenoemde ♂♂ van Sumatra beantwoorden geheel aan CURRAN's beschrijving. *Xanthandrus brevicornis* Curran (1928) = *X. talamaui* de Meij. (1924) (nov. syn.).

Baccha apicalis Lw. 2 ♀♀, Tjipetir, W. Java, Juli '36, v. d. VECHT leg. „Pred. of Psyllidae on Derris”. 2 ♂♂, Paroengkoeda, W. Java, April '36, WESSELS BELJAART leg. „Pred. of Psyllidae on Derris. Bred by Dr J. v. d. VECHT.”

Sphaerophoria javana Wied. 2 ♂♂, Tjipetir, W. Java, Juli '36. Dr J. v. d. VECHT leg. „Pred. of Psyllidae on Derris”.

Microdon tricinctus de Meij. 1 ♂, 1 ♀, Weleri, Midd. Java, II-'39, Dr C. FRANSSEN leg. „Ex kapoktak, aangetast door *Alcides leeuweni*”. Baarn, Cantonlaan 1, 7 December 1950.